От края на м. февруари 2021 г. в Закона за чужденците в Република България беше предвидено издаване на стартъп визи за чужденци, които участват в реализирането на високотехнологични и/или иновативни проекти. Повече от 18 месеца по-късно вече е в сила подзаконовата нормативна рамка, която позволява реално издаване на виза и разрешение за пребиваване за такива случаи – Наредба за условията и реда за издаване, удължаване и отнемане на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект, наречен „стартъп виза“ е приета с Постановление на МС № 318 от 07.10.2022 г., обнародвана е на 14.10.2022 г. и вече е в сила.

Наредбата най-сетне изяснява какви са изискванията за стартиране на такава процедура, но поставя и редица въпроси. На първо място се задълбочава неяснотата какво представлява виза – доколкото в контекста на наредбата, стартъп виза е самият високотехнологичен или иновативен проект. От друга страна, формулировката на заявлението предполага, че удостоверението за наличието на такъв проект, което се издава от Министерство на иновациите и растежа също се нарича така.

Във всички случаи следва да се приеме, че удостоверението е предпоставка за издаване на виза тип D и впоследствие разрешение за продължително пребиваване по чл. 24п от Закона за чужденците в Република България. Съответно към заедно с него ще трябва да се приложат обичайните документи за кандидатстване за виза – свидетелство за съдимост, доказателства за осигурено настаняване и средства за пребиваване в България, медицинска застраховка.

За да се издаде удостоверение със срок от 1 година заявителят трябва да подаде заявление по електронен път до Министерство на иновациите и растежа, като представи задължително бизнес план и презентация на проекта, както и банков или еквивалентен документ, доказващ наличие на поне 3 минимални заплати за период от поне 30 последователни дни преди подаване на заявлението. Практическият проблем е, че не е уточнено дали документът следва да е издаден от българска банка, каквато е практиката на миграционните власти, както и какво би представлявал еквивалентен документ.

Освен това към заявлението следва да бъдат представени поне част от следните документи:

– документ за валиден патент за изобретение или валидно свидетелство за регистрация на полезен модел за ЕС, САЩ или държави – членки на Организацията за

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

икономическо сътрудничество и развитие, във връзка с проекта;
– договор за инвестиция със специализиран международен фонд за дялово и рисково инвестиране за не по-малко от 100 000 лв., както и препоръка, издадена от съответния фонд, за приноса на заявителя в проекта;
– договор или писмо за намерение за инвестиция от фонд за дялово и рисково инвестиране в Република България за не по-малко от 100 000 лв.;
– удостоверение за качество на проект (Seal of Excellence) по програмите „Хоризонт 2020“ или „Хоризонт Европа“;
– доказателство, че проектът е отличен на специализиран конкурс или състезание в областта на иновациите и предприемачеството, организирани от Европейската комисия или Европейската космическа агенция;
– доказателство за публикувани поне две научни статии в горните квартили Q1 или Q2 в международните бази данни Scopus или Web of Science;
– документ за завършена степен на образование;
– информация за реализирани продажби, свързани с дейността, продукта или услугата, доказани с договори, разходооправдателни документи и банкови извлечения за минимум 100 000 лв. за последните две години;
– писма за намерение или договори за партньорство с български партньори;
Коя част от тези документи ще е приложима явно ще зависи от предвиденото в бизнес проекта.
Удостоверение ще се издава в срок от 30 дни, доколкото няма нередовности за отстраняване в заявлението, като се изискват минимум 8 точки за оценка на проекта, като критериите за оценка са следните:
– по 3 точки се предоставят за доказване на финансова обезпеченост за издръжка на заявителя; за изчерпателност на финансовите прогнози;
– по 1 точка се предоставят за наличието на клиентска мрежа; за наличието на осигурени инвестиции; за наличието на патент или регистриран полезен модел;
– 5 точки се предоставят за бизнес плана според това колко пълен и икономически обоснован е.
Критериите за предоставяне на точки са общо формулирани, което предполага, че ще трябва да бъдат доразвити с вътрешни актове на Министерство на инвестициите и растежа. Все пак може да се направи извод, че не всички елементи са задължителни,

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

важното е бизнес планът да включва поне някакъв иновативен или високотехнологичен елемент.

Удостоверението може да бъде удължено със срок от 2 години, като това удължаване поставя редица практически проблеми. На първо място, сроковете за удължаване започват кратко преди изтичане на самата стартъп виза – което ще е пречка да бъде спазена процедурата за подновяване на разрешението за пребиваване и поставя въпроса доколко наредбата е била съгласувана с Министерство на вътрешните работи. На второ място, предвидено е, че подновяването на стартъп виза се извършва при условие, че чужденецът е станал собственик на не по-малко от 50% от капитала на българско дружество, чийто предмет на дейност съвпада с дейността, за която е издадено удостоверението, но не е уточнено дали това удължаване е само еднократно. Съответно, налице е неяснота дали максимално възможният срок на пребиваване е 3 години или може да бъде удължаван.

Изложеното предполага, че до момента на допълване на наредбата, практиката на Министерство на иновациите и растежа ще е решаваща.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.